

לפני 25 שנה

בתל-אביב, ומדור ה"תיאטרון" הביא את סיפור הנוכת אולם התיאטרון ה"קאמרי" החדש, ומדור ה"אמנות" הביא את דיוקנה של הרקדנית רינה שחם. בשער האחורי, הובא עוד פרק מתוך החלק השני של "פנים אל פנים" מאת אבא קובנר. כשער הגיליון: שריהביטחון המודרן, פינחס לבון.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא את אחד הסיפורים המרתקים בהיסטוריה המדינית של מדינת ישראל, תחת הכותרת "מדוע סולק לבון?", סיפור שהיה גם כתבת-השער. בין השאר כתב העורך: "תפקידו של שר הביטחון הוא תפקיד אחראי מאד. אין אחראי מאונן. הוא קובע את נורל הייהם של אלפי צעירים עבריים, הוא משפיע באופן מכריע על עתיד האומה. השתיקה יפה לפרטי פעולותיו, אולם סודיות מצדקת זו יש לה נבול הניגון. מעבר לנבול זה היא הושפכה סכנה לאומית כשהיא כאה לחפות על מעשים פוליטיים...". מדור ה"התחברות" פסק את שכיתת נהני המהירות

רצח שושנה הר-ציון ועודד וג'ייסטר מעבר לגבול * הדחתו של פינחס לבון * "דבר" אגור בן-יקה"

"העולם הזה" 906 תאריך: 24.2.1955

דרכו הפוליטית של מהאגוני הגיעה לפי עשה, לסוף. אם כי כוחו במיפלטו עוד רחוק מלהתחלל. אולם שיטת מהאגוני, הדי קרקע שהצמיחה פרייבאושים של ציניות וחוסר-אחריות, לא חוסלה.

עיתונות

רכב על דבר אמתי

עיתונות ישראל היא שתקנית באופן יוצא מן הכלל, העיר הטיימס הונדוני בליגרו, "שתיקה זו אינה נראית כאילו נבעה מרצון עצמי..." אולם באותו שבוע הכיחה העיתונות העברית, ובראשה הר עיתונות הבלתי-תלויה, למרות כל המיכ-שולים, את זכות-קיומה וחיוניות תפקידה, יותר מאשר בכל עת אחרת מאז גירוש האנגלים.

מאורעות השבוע נגרמו במידה לא מור עטה על-ידי פירסום אמין של פרטים מסויימים בעמודי למרחב, עיתון התנועה לאחזות העבודה, שהפר בצדק כללי-שתיקה מוסכמים-כביכול המזיקים לאיני טרסים העליונים של המדינה, אולם גיר בורי השבוע היו הארץ הבלתי-תלויה, ועורי כו הממושקף, גרשום שוקן.

במאמר ראשי מקוצר-כראוי (מצונזר) כתב הארץ: "בדרך-כלל הצטיין מר לבון במשך התקופה של שנה ורבע, שבה כיהן כשר-הביטחון, על-ידי הבלטת גישה של ציניקן, כמעט התפאר בכך כי השכיל להשאיר מאחורי גבו הרבה מן האידיאלים והדיעות שהטיף להם בתקופת טרום-המבר לכתיבות... ייתכן כי (בן-גוריון) הרגיש את עצמו חייב לתקן את הנזקים שכהונתו של מר לבון גרמה למדינה — כי הרי היה זה מר בן-גוריון עצמו שקבע את מר לבון וכורשו..."

מילים-כדורבנות אלה, שהיכו גלים בר מדינה, הרעישו את צמרת השילטון, ש-התלכדה מייד לחפות על לבון, להסתיר את הגורמים להתפטרותו.

עוד יעבור זמן רב עד שיעתון עברי יוכל לגלות את רקע מאורעות השבוע. כבוא יום זה יעריך הקהל ביתר הבנה את מאבקם של אותם העיתונאים שניסו הר שבוע, לומר את האמת.

אנשים

● בבטיות לשוניות עסק הסופר מירד (שמעון צהמרא) שיף. אחרי שפתר לפני שלוש שנים את בעיית בחירת השם לביי תו הבכורה, ברקת (חורו עם מינקת), שנשל משם אחד מתריסר אבני חושן הכהון הגדול ** עיין גם השבוע בתנ"ך ובחר שם לבנו, השם: אגור (חורו עם סגור), שם הלקוח מפסוקו הראשון של פרק ל' בספר משלי — "דברי אגור בן יקה". היקה במישפתת שיף — אשתו חוורה, ילידת ברלין.

* היה זה העולם הזה הראשון בעיתוני ישראל, שמצא דרכים שונות ומשונות (אחת מהן היתה, סיפור בדי תחת הכו תרת: פרשת אלכסייס) בהן סיפר, תיאור, שב וסיפר לאזרחי ישראל את פרשת לבון. ** 11 האבנים האחרות של החושן, בעל הגודל של זרת מרובע: אודם, אצלמה, יהלום, יושפה, לשם, נופך, ספיר, פיטדה, שבו, שוהם ותדשיש.

לגות אחרות. כל זה נעשה בכוחה של מילה אחת, חסרת כל משמעות שהיא: אקטיביזם. "לדפוק את העולם". היה זה אות הזמן, המוני המדינה, הרואים לפניהם מצב קודר, היו מוכנים לכל קורבן, לכל מאמץ נפשי וגופני, לו הציג לפניהם מי-שהו את הדרך הקשה והארוכה לפתרון של אמת — אפילו תארך דרך זו דור שלם. אולם לא נמצא במדינה גם מנהיג אחד בעל שיעור-הקומה הדרוש, שביקש את חוכמת-הדורות. במקומו בא אדם ש-הצטיין בהתחכמויות של הרגע. מאחר ש-איש לא הציג לעם תוכנית המשלבת את ערכי המוסר, מתח האידיאלים וראה פור ליטית מציאותית, הלך הולל אחר האיש הראשון שהציע, "אקטיביזם ביטחוני", במקום אקטיביזם המוביל לביטחון.

במקום שאין בו ערכים של אמת, שאין בו גישה מוסרית עמוקה וגם לא ראייה החובקת תהליכים של שנים, שם נולד טיפוס של מקיאוללי-במהדורות-כיס, שיכור מהתחכמויותיו של עצמו, המשלה את עצ-מו שהוא מסוגל, "לדפוק את העולם". עד שהידי הצמוקה של הכישלון טופחת על כתפו.

הוא עשה את הכל כדי להצדיק אותו בהמר שך מעשיו. פינחס לבון (51), בן מישפתת חסידים מגיטו פורצ'ינצה, הפך מזמן הרר פתקן פוליטי, איש הבלגה מובהק בימי המנדט, הריח כי אבן-החכמים הפוליטית היא עתה רכיבה על דבר האקטיביזם. הוא ידע היטב כי במדינה הנמצאת במצבה של ישראל, האיש המחויק בתיקה-ביטחון, עור מד על ראש קרש-הקפיצה הפוליטי רצוי ני ביותר, הוא חשב כי מליצות אקטי-ביסטיות יחבבו אותו על פקודיו, יקנו לו ידידים.

הקאריירה של איש זה במשך שנתיים אלה היא מיסמך לאומי — אות-קלון למצב השורר במדינה מאז הקמתה, כשהזירה הר פוליטית מלאה מנהיגים שאינם יודעים מה לעשות, שאין להם פתרון לבעיות-היטוד של הקיום הלאומי.

איש זה שלא אמר אף מילה חדשה אחת, שלא הגיש שום פתרון לשום בעייה, שכל כוחו היה בלהג לשון, ובשצף של פולמוס חסר-ערכים, הפך, תוך חודשים מעטים, מתחרה רציני של ראשי-הממשלה משה שרת, מנהיג של מחנה אדיר שהקיף מיפלגות שלמות ופלגים רציניים של מיפ-

חבר-הכנסת בן-גוריון חוזר לשילטון

ראש-הממשלה לשעבר, זיוד בן-גוריון, שב מהמידבר הפוליטי והזמשהה בוקר, לכהן כשר-הביטחון בממשלת שרת, אחרי הדחת לבון, בגלל הפרשה שהושלתקה.

העם

נתיב הכבוד

בעוד שערפל הליכלוד המיפלגתי, חוסר-האחריות של עסקנים משוגעייגדלות והצייניות של מנהיגים נטושיידיאלים כיסו את הבמה הפוליטית של המדינה, בההיק בשמיים ברק חד, שגילה לרגע קט עולם נפשי אחר.

שבועה קילומטרים מעבר לקו שביתת-הנשק גילו סיירים, מתחת לגל-אבנים את גופותיהם של שני צעירים עבריים: שר שנה הר-ציון, בית-אלפאית בת 18, ועודד וג'ייסטר, איש דגניה ב/ו, בן 17, היה זה סיום של פרשה שהעסיקה במשך שבועות את ידידי השניים. לא היה זה סיום משפיע.

הספורט הלאומי, שושנה בת למיש-פחה אהבת-ספורט, שהיתה כבר כילדה שבויית-הסורים, עת הצחנת את הגבול בצפון *; וחברה, אף הוא מוטסט בלהב, עסקו בספורט לאומי חדש, טראגי ועטוף-הוד: הספורט של הכרת המולדת. לפי כל הסימנים עברו השניים את הגבול ליד סדום, כשבכוונתם לחצות את מידבר-הירדן דה הכסוף לשילטון הירדני, להגיע ירוי שלימה, הם היו שייכים לכת קטנה של מטורפים נעלים, צעירים המכסים כל קר לומטר של נוף המולדת בזיעתם, חודרים לפינות הנידחות, כורתים מחדש את הברית בין הצעיר העברי לבין ההרים והגבעות בנייהאלמות.

היה זה סימלי כי שני שקיהדואר הר טראגיים, שהכילו את שרידי גופותיהם, חצו את גבול ישראל ביום שבו הגיעה הקר מדיה הטראגית הפוליטית בממשלה לשרי אה, היתה זאת, כאילו, מחאה אילמת של כל היסה, הסהור והאצילי בנפש הדור הצעיר נגד כל המעושב, הקרוב ועטוף-הזיקנה.

בשעה שמנהיגים תועים ללא דרך וללא מטרה ועוסקים בהרפתקות הרות-סכנות, יודעות הרגליים הצעירות את הדרך הטבי עית — נתיב הכבוד **.

הממשלה

מקיאוללי במהדורות-כיס

(ראה שער) לפני שנתיים, זמן קצר אחרי שזייד בן-גוריון מינה כממלא-מקומו את חבר-הכנסת למיפלגה, קצוף שערות-השיבה, פינחס לבון, נאם מלא-מקום-שרי-הביטחון ב-כנסת, הוא לעג לאותם שהתריעו נגד שבירת רהיטים של פלאחים מרודים בשעת חיפוש פראי, דבריו עוררו הד עולמי, צוטטו באו"מ, יצרו שיא חדש של ציניות אכזרית, ליגלג השר: "...לא נשברו שם רהיטי מהאגוני...". פודמוס במקום רעיון, מאיתו היום נדבק לפינחס לבון הכינוי "מהאגוני".

* שושנה הר-ציון היתה כלואה ביחד עם אחיה מאיר הר-ציון, בכלא דמשק, לאחר שהשניים נלכדו בשעת טיול בתחור מי סוריה, הדבר נעשה טרם גיוסו של מאיר הר-ציון לצה"ל, וליחידה 101. ** נתיב זה חולל כמה שבועות מאוחר יותר, כאשר אחיה של שושנה הר-ציון, יצא למעשי-נקמת פרט, כשבחיד עם ידיד חיסל חמישה מבני אותו שבט — בניקמתו עס לרצח אחותו שושנה.